

ОПУБЛИКОВАТЬ СТАТЬЮ

в изданиях НИЦ "Социосфера"

[ПОДРОБНЕЕ](#)

СОЦИОСФЕРА

- *Российский научный журнал*
- *ISSN 2078-7081*
- *РИНЦ*
- *Публикуются статьи по социально-гуманитарным наукам*

PARADIGMATA POZNÁNÍ

- *Чешский научный журнал*
- *ISSN 2336-2642*
- *Публикуются статьи по социально-гуманитарным, техническим и естественно-научным дисциплинам*

[ПОДРОБНЕЕ](#)

СБОРНИКИ КОНФЕРЕНЦИЙ

- *Широкий спектр тем международных конференций*
- *Издание сборника в Праге*
- *Публикуются материалы по информатике, истории, культурологии, медицине, педагогике, политологии, праву, психологии, религиоведению, социологии, технике, филологии, философии, экологии, экономике*

[ПОДРОБНЕЕ](#)

I. REFLECTION OF THE PAST IN THE LITERATURE THROUGH THE PRISM OF MODERNITY

ДРАМАТЫЧНАЯ ПАЭМА А. КУЛЯШОВА “ХАМУЦІУС”: СІСТЭМА ВОБРАЗАЎ

Ю. А. Казак

*Магістрантка,
Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт,
г. Мінск, Беларусь*

Summary. The images of heroes in A. Kuliashou’s dramatic poem “Hamutsius” are analysed. The article defines the motives of the protagonist’s activity. The question of the expressive possibilities of the genre “dramatic poem” is considered.

Keywords: A. Kuliashou; dramatic poem; Kastus Kalinouski; Hamutsius.

Драматычная паэма “Хамуціус” (1975), прысвечаная Кастусю Каліноўскаму, стала апошнім ліра-эпічным творам А. Куляшова. Прызнаны майстар паспяхова выкарыстаў выяўленчыя магчымасці жанру, прапанаваўшы ўласныя мастацкія партрэты вядомых гістарычных асоб. Драматычная паэма – гэта сінтэз трох літаратурных пачаткаў: драматычнага, лірычнага і эпічнага. Як вядома, асаблівасцямі драматычных жанраў з’яўляюцца дынамізм і напружанасць сюжэта. Але “Хамуціус” не зусім адпавядае гэтым крытэрыям: ідэйны змест, шырыня праблемнага дыяпазону пераважаюць над дынамізмам падзей, што ўзмацняе ліра-эпічны пачатак паэмы.

А. Куляшоў удала скарыстаў магчымасць раскрыцця характараў, уласціваю драматычным творам. Найперш гэта праяўляецца ў паказе вобраза галоўнага героя – Хамуціуса, Кастуса Каліноўскага. На першы погляд можа здацца, што Каліноўскі ў паэме паўстае ў рамантычным святле. Але, улічваючы значнасць асобы і дзейнасці кіраўніка паўстання, можна меркаваць, што герой паказаны аб’ектыўна, у адценні рамантычнага пафасу – традыцыйная адзнака твора на гістарычную тэматыку. Паэма адлюстроўвае накіраванасць дзейнасці Кастуса Каліноўскага, яго блізкасць да народа, да сялян, падкрэсленую самой назвай твора.

У паэме Каліноўскі паўстае як рашучы, мэтанакіраваны, адданы справе кіраўнік паўстання. Ён захоплены абранай мэтай, але ведае пра складанасць абставін і ўсведамляе магчымыя пагрозы. “Каліноўскі вельмі цікавы не толькі ў ярасных сутычках з лагерам “белых” (Віктор Старжыцкі, Гейштар), дзе пануе згодніцтва з царскімі сатрапамі, але і там, дзе ад першай рэакцыі пачуццяў ён раздумна, як філосаф уздымаецца да вялікіх чалавечых і сацыяльных ісцін” [1, с. 454]. Ён разважлівы, кіруецца не сляпой прагай справядлівасці, а лагічнымі роздумамі, не пазбаўленымі

філасафічнасці. Яго назіранні маюць агульначалавечую значнасць, не прывязаны да пэўнай краіны або нацыі. Каліноўскім рухаюць філантрапічныя і гуманістычныя памкненні.

Звышнатуральная непакіснасць Каліноўскага кампенсуецца праз увядзенне аўтарам у твор трызненняў галоўнага героя. Яны выкрываюць яго жаданні і страхі, набліжаюць гераічны вобраз да звычайнага чалавека, якому ўласцівы натуральныя чалавечыя пачуцці. Сам Каліноўскі тлумачыць гэтыя трызненні як “Хвароба... Нервы... Нечканы ўдар”. Выкарыстанне снабчанняў – удалы прыём для раскрыцця ўнутранага стану героя без парушэння фабулы твора.

Падчас аднаго з такіх удараў да Каліноўскага прыходзіць Юрась Старжыцкі, удзельнік папярэдняга паўстання. Каліноўскі абвінавачвае яго ў тым, што той не падрыхтаваў глебу для працягу справы, распачатай яшчэ ў 1830–1831 гадах. Кульмінацыйнае трызненне адбываецца ў ноч перад пакараннем. Гэтае снабчанняе выконвае футуралагічную функцыю: Малады Чалавек распавядае, што адбудзецца на світанні, і яго маналог становіцца альтэрнатывай сцэны непасрэднага пакарання.

У паэме “Хамуціус” важную ідэйна-эстэтычную ролю адыгрывае вобраз Марыські. Ён, як і трызненні, насычае натуральнымі чалавечымі пачуццямі вобраз Каліноўскага, якому “з яго выбухам сацыяльных пачуццяў патрэбна своеасаблівая антытэза ў інтымным вобразе” [1, с. 455]. Падчас прыняцця рашэнняў галоўны герой кіруецца не толькі інтарэсамі рэвалюцыі, але і жаданнем аб шчасці каханай.

Падкрэсліваючы сапраўднасць высокіх пачуццяў паміж заручанымі, А. Куляшоў у эпілогу паказвае Марыську манашкой, якая не верыць у смерць каханага і спадзяецца знайсці яго сярод байцоў Парыжскай Камуны. Такім чынам, вобраз Марыські ўвасабляе вечную памяць аб Каліноўскім і яго справе. У рэальнасці ж Марыя Ямант, нарачоная Каліноўскага, да 1874 года знаходзілася ў сібірскай высылцы, пасля якой вярнулася на радзіму, потым пераехала ў Варшаву і стала жонкай былога паўстанца Генрыха Дмахоўскага [2].

Такім чынам, драматычная паэма “Хамуціус” – гэта не толькі спроба звароту да гістарычнага мінулага і да вобраза славунай асобы, але і ўдалы вопыт сінтэзу жанраў і выкарыстання іх асаблівасцей. Пазнака “драматычная” ў вызначэнні жанру твора прадвызначыла яго форму, дазволіла раскрыць характары ў дзеянні, паказаць чалавека ў крытычнай сітуацыі.

Бібліяграфічны спіс

1. Арочка, М. М. Аркадзь Куляшоў / М. М. Арочка // Гісторыя беларускай літаратуры XX ст. : у 4 т. – Мінск, 2001–2015. – Т. 3 : 1941–1965. – 2-е выд. – 2002. – С. 416–456.
2. Герасимчик, В. Кастусь Калиновский и Марыся Ямонт: история любви // Наша ніва. – Рэжым доступу: <https://m.nn.by/ru/articles/164901/>. – Дата доступу: 20.10.2021.
3. Куляшоў, А. Дарогі : вершы, паэмы / А. Куляшоў. – Мінск : Маст. літ., 2003. – 317 с.

СРОЧНОЕ ИЗДАНИЕ МОНОГРАФИЙ И ДРУГИХ КНИГ

*Два места издания Чехия или Россия.
В выходных данных издания
будет значиться*

**Прага: Vědecko vydavatelské
centrum "Sociosféra-CZ"**

или

**Пенза: Научно-издательский
центр "Социосфера"**

РАССЧИТАТЬ СТОИМОСТЬ

- Корректурa текста
- Изготовление оригинал-макета
- Дизайн обложки
- Присвоение ISBN

У НАС ДЕШЕВЛЕ

- Печать тиража в типографии
- Обязательная рассылка
- Отсудка тиража автору